

قوت دل و نوش جان

نصرالله پورجوادی

فرهنگ نشر نو
با همکاری نشر آسیم
تهران-۱۳۹۷

فهرست

پیشگفتار	۶۶۱
یازده	۹۶۷
۱ قوت دل و نوش جان	۱
۲ افطار پیامبر نزد خدا	۶۶۱
۴ غذا خوردن روح	۶۵۱
۹ روح چه می خورد؟	۶۵۱
۱۸ باده ازل و آب زندگانی	۶۵۱
۲۳ ذکر خدا: قوت دل	۶۵۱
۲۷ معرفت: قوت دل	۶۶۱
۳۱ گرسنگی	۵۶۱
۳۴ غذای عاشق	۸۶۱
۲ گیاهخواری و بی آزاری در اسلام	۳۹
۱. گوشتخواری در شرع	۳۹
۲. گوشتخواری صوفیان	۵۶۱
۳. ریاضت کشیدن و گوشت نخوردن	۴۷
۴. زهد و چله نشینی	۵۶۱
۵. انتقاد از گوشت نخوردن صوفیان	۵۶۱
۶. بی آزاری یا کم آزاری	۸۶۱

۳	درویش گیاهخوار (زندگی و سخنان ابو عبدالله مغربی)	۹۱
	مجلس سماع آسمانی	۱۰۵
۴	لذت بردن خدا (مقایسه‌ای میان احمد غزالی و مولانا)	۱۲۱
۵	از ذکر به مشاهده	۱۳۵
	اسمش را مبر!	۱۳۵
	سلوت در عشق	۱۳۸
	فراتر از ذکر	۱۴۰
	نزاع شبلی با ذاکران	۱۴۴
	بیرون آمدن از غفلت	۱۴۶
	درد ذکر	۱۴۸
	تقسیمات ذکر	۱۴۹
	خاتمه	۱۵۳
۶	صوفیان مردود از نظر پژدوی	۱۵۹
	مسائل تصوف در مراحل اولیه تکوین آن	۱۵۹
	پژدوی و کتاب اصول الدین	۱۶۱
	مقایسه با تقسیم‌بندی هجویری	۱۶۵
	گروه‌های اباحتی از نظر پژدوی	۱۶۸
	حلولیه و مسئله حلول	۱۷۴
	اباحه‌گری: موسیقی، رقص، شاهدبازی	۱۸۰
	عجز از معرفت	۱۸۵
۷	ابوالغریب، جمال پرست اصفهانی	۱۹۵
	تصوف اصفهان و مسئله حلول	۱۹۵
	منابع درباره ابوالغریب اصفهانی	۱۹۸

داستانهای ابوالغریب	۲۰۳
۱. مرگ در طرسوس	۲۰۳
۲. کاش دنیا ساباطی بود	۲۰۷
۳. بخشیدن گلیم	۲۰۸
۴. صبر ابوالغریب	۲۰۹
۵. حلولی بودن ابوالغریب	۲۱۱
۶. داستان شاهد دوستی ابوالغریب	۲۱۴
عقاید حلولیان	۲۱۷
تفسیر روزبهان از حلول	۲۲۱
داستان عین جمع در حلاج	۲۲۵
جمعیت عاشق	۲۳۰
۸ داستانهایی از شاهدبازی احمد غزالی	۲۳۵
مقدمه	۲۳۵
آشنایی شمس با احمد غزالی	۲۳۶
احمد و برادرش محمد غزالی	۲۳۸
پیش آمدن مشکلی برای احمد غزالی	۲۴۱
بازگشت شیخ به تبریز برای دیدن شاهد	۲۴۲
احمد غزالی در حمام و نسوختن پای او در آتش	۲۴۵
مرید دانشمند و اقرار و انکار او	۲۴۷
شاهد آفرینی	۲۵۵
شاهد خواستن از بالای منبر	۲۵۶
شمس شاهدباز	۲۵۷
شیخ شاهدباز و شمس	۲۵۸
داستان شمس و اوحدالدین	۲۵۹
شاهدطلبی شمس	۲۶۱
داستان شمس با پسر فرنگی	۲۶۳

۳۵۱	داوری پیر جمال اردستانی	
۳۵۳	تطبیق دو نظام صوفیانه در شیراز	
۳۵۵	شاه داعی و دریای وجود	
۳۶۱	مسئله «کن فیکون»	
۳۶۹	پس از لاهیجی	
۳۷۱	کرشمه در حافظ (بחי در منابع عرفانی حافظ)	۱۳
۳۷۱	مقدمه	
۳۷۳	دو جنبه کرشمه معشوقی	
۳۷۷	ذلال جمال یا کرشمه (معشوقی در) حسن	
۳۷۹	مأخذ حافظ	
۳۸۵	استفاده حافظ از «کنوزالاسرار»	
۳۸۹	زلف ایاز	
۳۹۷	کتابنامه	
۴۰۹	نمایه	

۲۶۵	نظر شمس نسبت به زنان	
۲۶۸	در «عشق نامه» عطایی	
۲۶۸	مسأله اصالت (عشق نامه) منسوب به عراقی	
۲۷۱	مصنّف حقیقی «عشق نامه»	
۲۷۵	آشنایی عطایی با احمد غزالی	
۲۷۶	احمد غزالی و پسر شحنة تبریز	
۲۷۹	پای شیخ در منقل آتش	
۲۸۱	شیخ غاشیه دار	
۲۸۴	داستان به هوا رفتن منبر	
۲۸۷	در جامع تبریز	
۲۹۰	نتیجه	
۲۹۵	دل هرجایی و غنج آهو (شرح بیبی از حافظ)	۹
۳۰۵	دردانه عشق (معنای استعاری دُر در ادبیات عرفانی پارسی)	۱۰
۳۰۵	در غزلی از حافظ	
۳۰۷	پیش از حافظ	
۳۱۰	صدف و دُر و مراحل معرفت	
۳۱۲	دردانه عشق در سوانح	
۳۱۶	دیالکتیک یقین و گمان	
۳۲۲	در صدف روح	
۳۲۷	داغ بندگی و داغ عشق (شرح یکی از رموز عرفانی در دیوان حافظ)	۱۱
۳۳۹	ورود آراء ابن عربی به شیراز (انتقال تعالیم ابن عربی توسط شاگردان قونیوی)	۱۲
۳۴۲	از بغداد به کاشان و تبریز	
۳۴۶	مخالفت با ابن عربی در یزد و خواف	
۳۴۸	غیبت ابن عربی در شیراز در قرن هشتم	

پیشگفتار

کتاب حاضر مشتمل بر سیزده مقاله است که در اوقات مختلف درباره برخی از مسائل تصوّف از دیدگاه تاریخی نوشته شده است، مسائلی که بیشتر به غذا خوردن مربوط می‌شود، چه غذای تن و چه غذای جان. عنوان این کتاب الهام گرفته از مقاله‌های کتاب است، به خصوص مقاله‌های اول و دوم و سوم. مقاله اوّل درباره غذای معنوی یا قوت دل است و قوت دل در حقیقت یاد خداست. انسان از برکت اتصال خود به مبدأ می‌تواند به دل خویش قوت برساند. مقاله دوم درباره مسئله گوشتخواری و پرهیز از آن در اسلام، به خصوص در تصوّف است. صوفیان و به‌طور کلی اهل سلوک هرچند که گوشت خوردن را منع نمی‌کردند ولی گیاهخواری را بر گوشتخواری ترجیح می‌دادند. در واقع غذایی که نوش جان می‌شد غذای گیاهی بود. مردان خدا پرهیز می‌کردند از آزار رساندن به حیوانات و بزرگترین آزار را هم کشتن آنها می‌دانستند. از نظر ایشان غذایی که از راه آزار موجودات زنده و کشتن آنها تهیه می‌شود نمی‌تواند نوش جان گردد. در مقاله سوم که درباره یکی

۱۵۲	تاریخچه گوشتخواری در اسلام
۱۵۳	در معنی گوشتخواری و پرهیز از آن
۱۵۴	مسئله اتصال اهل سلوک به خداوند
۱۵۵	تفسیر حدیثی مشهور در باب پرهیز از گوشت
۱۵۶	انسان، عقلانی یا احساسی؟
۱۵۷	احمد غزالی و پرهیز از گوشت
۱۵۸	در بابی که در آن گوشتخواری و پرهیز از آن بحث می‌شود
۱۵۹	شیخ طوسی و پرهیز از گوشت
۱۶۰	انسان، حیوانی یا انسانی؟
۱۶۱	در بابی که در آن پرهیز از گوشت بحث می‌شود
۱۶۲	تفسیر حدیثی مشهور در باب پرهیز از گوشت
۱۶۳	در بابی که در آن پرهیز از گوشت بحث می‌شود
۱۶۴	در بابی که در آن پرهیز از گوشت بحث می‌شود
۱۶۵	در بابی که در آن پرهیز از گوشت بحث می‌شود
۱۶۶	در بابی که در آن پرهیز از گوشت بحث می‌شود
۱۶۷	در بابی که در آن پرهیز از گوشت بحث می‌شود
۱۶۸	در بابی که در آن پرهیز از گوشت بحث می‌شود
۱۶۹	در بابی که در آن پرهیز از گوشت بحث می‌شود
۱۷۰	در بابی که در آن پرهیز از گوشت بحث می‌شود
۱۷۱	در بابی که در آن پرهیز از گوشت بحث می‌شود
۱۷۲	در بابی که در آن پرهیز از گوشت بحث می‌شود
۱۷۳	در بابی که در آن پرهیز از گوشت بحث می‌شود
۱۷۴	در بابی که در آن پرهیز از گوشت بحث می‌شود
۱۷۵	در بابی که در آن پرهیز از گوشت بحث می‌شود
۱۷۶	در بابی که در آن پرهیز از گوشت بحث می‌شود
۱۷۷	در بابی که در آن پرهیز از گوشت بحث می‌شود
۱۷۸	در بابی که در آن پرهیز از گوشت بحث می‌شود
۱۷۹	در بابی که در آن پرهیز از گوشت بحث می‌شود
۱۸۰	در بابی که در آن پرهیز از گوشت بحث می‌شود
۱۸۱	در بابی که در آن پرهیز از گوشت بحث می‌شود
۱۸۲	در بابی که در آن پرهیز از گوشت بحث می‌شود
۱۸۳	در بابی که در آن پرهیز از گوشت بحث می‌شود
۱۸۴	در بابی که در آن پرهیز از گوشت بحث می‌شود
۱۸۵	در بابی که در آن پرهیز از گوشت بحث می‌شود
۱۸۶	در بابی که در آن پرهیز از گوشت بحث می‌شود
۱۸۷	در بابی که در آن پرهیز از گوشت بحث می‌شود
۱۸۸	در بابی که در آن پرهیز از گوشت بحث می‌شود
۱۸۹	در بابی که در آن پرهیز از گوشت بحث می‌شود
۱۹۰	در بابی که در آن پرهیز از گوشت بحث می‌شود